

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 25ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1964

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΙΩΑΝΝ. ΞΑΝΘΑΚΗ

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΤΗΣ 28ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940
ΚΑΙ ΤΗΣ 150ΕΤΗΡΙΔΟΣ ΑΠΟ ΤΗΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΦΙΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Ἡ Ὀλομέλεια τῆς Ἀκαδημίας συνήλθε τὴν 25ην Ὀκτωβρίου, ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 6 μ.μ., εἰς Πανηγυρικὴν Συνεδρίαν πρὸς εορτασμὸν τῆς Ἐθνικῆς Ἐπετείου τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940 καὶ τῆς 150ετηρίδος ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας.

Παρέστησαν εἰς τὴν συνεδρίαν ὁ ὑφυπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Λ. Ἀκρίτας καὶ ἄλλοι προσκεκλημένοι.

Μετὰ σύντομον, ὡς κατωτέρω, εἰσήγησιν τοῦ Προέδρου ἀμίλησεν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Ἀκαδημίας ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Ἡλίας Βενέζης μὲ θέμα «*Τὸ πάθος τῶν Φιλικῶν*».

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ Κ. ΙΩΑΝΝ. ΞΑΝΘΑΚΗ

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, ἀπὸ τῆς ιδρύσεώς της, τιμᾷ τὰς Ἐθνικὰς Ἐπετείας δι' εἰδικῆς ἐκάστοτε Πανηγυρικῆς Συνεδρίας, ὅχι μόνον διὰ τὰ συμμετέχῃ ἀπλῶς εἰς τὸν εορτασμὸν ἢ τὰ συμβάλλῃ εἰς τὴν ἔξαρσιν καὶ τὴν λαμπρότητα τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ὑπογραμμίζῃ, ὡς Πνευματικὸν Ἰδρυμα, τὴν ἀξίαν καὶ τὴν συμβολὴν τοῦ Πνεύματος, τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν ἰδεωδῶν, εἰς τὴν τελικὴν επικράτησιν τῶν ὑψηλῶν ἰδανικῶν τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Δικαιοσύνης.

Ἡ σημερινὴ Πανηγυρικὴ Συνεδρία συμπίπτει μὲ ἐπετείους ἱστορικῶν σταθμῶν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ προσφάτου ἔθνικοῦ μας βίου, τὰς ὁποίας χρέος αἰσθάνεται ἡ Ἀκαδημία τὰ τιμῆσθαι. Διότι ἡ ἀνάμνησις των εἶναι ἀναδρομὴ εἰς βαρυσημάντους σελίδας τῆς ἔθνικῆς μας Βίβλου.

Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐωρτάσθη ἡ εἰκοστὴ ἐπέτειος ἀπὸ τῆς χαρμοσύνου ἐκείνης ἡμέρας τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1944, καθ' ἣν ὁ τότε καὶ νῦν Πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος ἀνύψωνεν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως τὴν Σημαίαν τῆς Ἀπελευθερώσεως τῆς Χώρας ἀπὸ τὸν τριπλοῦν ζυγὸν τῆς Ἀξοικῆς Κατοχῆς. Ἡ ἐπέτειος ἐωρτάσθη καὶ ὡς ἡμέρα ἐξάρσεως τῆς καθολικῆς Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως τῶν Ἑλλήνων ἀπέναντι τῶν Κατακτητῶν. Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν συμμερίζεται τὴν πανεθνικὴν ὑπερηφάνειαν διὰ τὸ ἀδούλωτον φρόνημα καὶ τὸ πνεῦμα ἀντιστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ ἀποτίνει φόρον τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης εἰς ὅλους τοὺς Ἕρωας τῶν ἐθνικῶν ἀγώνων καὶ εἰς ὅλους τοὺς Μάρτυρας τῶν ἐθνικῶν συμφορῶν, εἰς ὅλους τοὺς ἀγωνισθέντας χάριν τῆς Ἐλευθερίας — καὶ μόνον χάριν τῆς Ἐλευθερίας — τῆς φιλότιμης Πατρίδος.

Ἀὔριον εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα ἢ συμπρωτεύουσα Θεσσαλονίκη ἐορτάζει τὴν 51ην ἐπέτειον τῆς ἀπελευθερώσεώς της καὶ ψάλλει εἰς τὸν Πολιοῦχον της τὰ ἐπινίκεια. Δονεῖται μαζί της ἡ καρδιά καὶ ἡ σκέψις τοῦ Ἐθνους, δοξολογοῦσα τὴν Μεγάλην Γενεὰν τοῦ 1912-13, ἡ ὁποία, ὑπὸ τὴν ἀξίαν ἡγεσίαν ἐνὸς Στρατηλάτου Βασιλέως καὶ τὴν μεγαλουργὸν καθοδήγησιν ἐνὸς μεγάλου πολιτικοῦ Ἄνδρός, ἐδιπλασίασε τὴν Ἑλλάδα.

Ἀκολουθεῖ ἡ ἐπέτειος τῆς 28ης Ὀκτωβρίου: τὸ Ὅχι ποὺ ἀντέταξεν εἰς ἰταμὴν πρόκλησιν ἡ Γενεὰ τοῦ 1940, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως Γεωργίου Β' καὶ τοῦ Στρατηγοῦ Ἰω. Μεταξᾶ. Ἡ ἐπέτειος αὕτη ἔρχεται νὰ ὑπομνήσῃ ὅτι ἡ εὐθαρσῆς ἄρνησις τῆς ὑποταγῆς εἰς τὴν Βίαν καὶ τὴν ἰταμὴν θέλησιν τοῦ Ἰσχυροτέρου, δὲν ἀποτελεῖ ἀπέλπιδα χειρονομίαν τῶν Ἀδυνάτων, προοριζομένην νὰ περισώσῃ ἀπλῶς τὴν Τιμὴν των ἔναντι τῆς Ἱστορίας, ἀλλ' ὑπέριστατον τάνυσμα Ψυχῆς, ποὺ σφυρηλατεῖ τὸν ἄτρωτον θώρακα τῶν ἀμυνομένων. Τόννοι χάλυβος καὶ σιδήρου συνετρίβησαν εἰς τὸν κυματοθραύστην ποὺ ὕψωσεν ἡ μικρὰ Ἑλλάς, προσηλωμένη εἰς τὰ ἀκατάλυτα ἰδεώδη τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Δικαιοσύνης.

Τὴν σημερινὴν ὁμως Συνεδρίαν της ἡ Ἀκαδημία ἀφιερώνει εἰδικῶς εἰς μίαν ἄλλην ἐπέτειον, ἡ ὁποία ἐπὶ ἓνα καὶ ἥμισυ αἰῶνα παρήρξατο σχεδὸν ἀπαρατήρητος, τὴν ἐπέτειον τῆς ἰδρύσεως τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας.

Ἐκατὸν πενήντα χρόνια συμπληρώνονται ἐφέτος ἀπὸ τῆς φθινοπωρινῆς ἐκείνης ἡμέρας τοῦ 1814, κατὰ τὴν ὁποίαν μακροὶ προσπάθειαι καὶ πόθοι αἰῶνων ἀπεκρυσταλλοῦντο εἰς τὴν σύμπηξιν μιᾶς πατριωτικῆς ὀργάνωσης, τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, πὸν ὠδήγησε τὸ ὑπόδουλον Γένος εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ 1821.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, τιμῶσα τὴν ἐθνικὴν ταύτην ἐπέτειον, παραλλήλως πρὸς τὰς ἄλλας ἐκδηλώσεις, προετοίμασε καὶ παρουσιάζει σήμερον δύο ἐπικαίρους ἐκδόσεις:

Ἡ πρώτη ἔκδοσις εἶναι ἐν ἀναμνηστικὸν Δεύκωμα μὲ εἰκόνας τῶν πρωτοεργατῶν τῆς Φιλικῆς καὶ μὲ πανομοιότυπα ἱστορικῶν δοκουμένων. Προτάσσεται σύντομος ἱστορία τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, τὴν συγγραφὴν τῆς ὁποίας ἡ Ἀκαδημία ἀνέθεσεν εἰς τὸν Διευθυντὴν τῶν Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους κ. Ἐμμανουὴλ Πρωτοψάλτην.

Ἡ δευτέρα ἔκδοσις περιλαμβάνει τὰ ἀνέκδοτα μέχρι σήμερον Ἀπομνημονεύματα ἐνὸς σημαίνοντος στελέχους τῆς Φιλικῆς, τοῦ Πελοποννησίου Ἀθανασίου Ξοδύλου, ὁ ὁποῖος, ἐγκατεστημένος εἰς τὴν Βεσσαραβίαν, εὐρέθη εἰς τὰ προκεχωρημένα φυλάκια τοῦ Προῦθου καὶ τοῦ Δουνάβεως, ὅπου προητοιμάσθη ἡ κἀθοδος τοῦ Ὑψηλάντου. Ἡ ἔκδοσις ὀφείλεται εἰς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου τῆς Ἀκαδημίας κ. Λέανδρον Βρανούσην.

Ἀλλὰ περὶ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας τὸν προσήκοντα λόγον ἀνέλαβε, κατ' ἐντολὴν τῆς Συγκλήτου, νὰ ἐκφωνήσῃ ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Ἡλίας Βενέζης, τὸν ὁποῖον παρακαλῶ νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ βῆμα.